

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 7Co/409/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4114229531
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Madarászová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2016:4114229531.2

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v právnej veci žalobcu: C. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. - Q., S. XXX, zastúpený Mgr. Petrom Mesárošom, advokátom so sídlom Nitra, Botttova 34, proti žalovanej: C. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. - Q., S. XXX, o určenie vlastníckeho práva v spoluvlastníckom podiele k nehnuteľnostiam, o odvolaní žalovanej proti uzneseniu Okresného súdu Nitra zo dňa 22. apríla 2016 č.k. 8C/76/2014-139, takto

rozhodol:

Odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e**.

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa napadnutým uznesením vyhovel návrhu žalobcu a v rámci konania vo veci samej, ktorým sa po pripustení zmeny petitu uznesením zo dňa 22.03.2016 č.k. 8C/76/2014-133 domáha určenia, že je podielovým spoluvlastníckom nehnuteľnosťí, nariadil predbežné opatrenie, ktorým uložil žalovanej povinnosť strpieť právo navrhovateľa na bezplatné bývanie a užívanie nehnuteľností zapísaných v LV č. XXX pre kat.úz. M. Q., okres N., obec N., ako parc. č. 8/20, zastavané plochy a nádvoria o výmere 800m², parc.č. 8/23, zastavané plochy a nádvoria o výmere 160m² a stavba na parc.č. 8/23, rodinný dom súpisné č. XXX, a to až do právoplatného skončenia vo veci samej. Svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 102 ods. 1 veta prvá, § 76 ods. 1 písm. f), ods. 4 OSP, konštatujúc, že návrh žalobcu na nariadenie predbežného opatrenia bol dôvodne podaný a zákonné podmienky pre vydanie predbežného opatrenia boli dostatočne osvedčené. Súd sa stotožnil s dôvodmi v návrhu na nariadenie predbežného opatrenia. Z návrhu i z listinných dokladov pritom vyplýva, že vlastníčkou nehnuteľností zapísaných v LV č. XXX pre kat.úz. M. Q. je žalovaná, ktorá je dcérou navrhovateľa a ktorá predmetné nehnuteľnosti získala darom od rodičov. Je tiež zrejmé, že žalovaná žalobcu z domovej nehnuteľnosti vystaňovala, pričom žalobca nemá primeraným spôsobom vyriešené svoje bývanie. V konaní vo veci samej sa žalobca domáha vrátenia daru z dôvodu, že žalovaná hrubo porušuje dobré mravy, prestala sa s ním rozprávať, pohŕda ním, nezaujíma sa o jeho zdravotný stav, neposkytla mu pomoc v chorobe, vymenila zámky na rodinnom dome a niekoľkokrát ho nechala vymknutého, vyhrážala sa zrušením trvalého pobytu a aj to zrealizovala, zadržila jeho písomnosti, osobné veci, zdravotné pomôcky a finančné prostriedky. I keď opodstatnenosť návrhu vo veci samej bude závisieť od výsledkov dokazovania, ktoré zatiaľ nebolo vykonané, súd považoval za nesporné, že vzniknuté právne pomery medzi účastníkmi konania je potrebné dočasne upraviť. Žalobca, ktorý vyzval žalovanú na vrátenie daru, nemá umožnené nehnuteľnosti užívať a bývať v rodinnom dome. Z uvedených dôvodov súd dospel k záveru, že do ukončenia tohto sporu je potrebné umožniť žalobcovi realizáciu svojich práv a to bývanie a užívanie nehnuteľností zapísaných v LV č. XXX pre kat.úz. M. Q. s tým, že žalovaná je povinná tento dočasný stav strpieť.

Proti tomuto uzneseniu podala v zákonnej lehote odvolanie žalovaná, ktorá žiadala napadnuté uznesenie zmeniť a návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietnuť. Uviedla, že tvrdenia žalobcu nie sú pravdivé, žalobca je čiastočným invalidným dôchodcom, pričom svoj stav si zapríčinil sám svojou vinou. Poukázala na to, že po rozvode býval žalobca v rodinnom dome 2 roky, nepodieľal sa na úhrade

výdavkov, všetko hradila a doteraz uhrádza jej matka, pretože ona bola školopovinná a toho času je vedená na Úrade práce ako nezamestnaná . Má zhoršený zdravotný stav a to kvôli stresovým situáciám so žalobcom, pričom situácia sa vyhrotila dňa 05.10.2014, kedy zavolała policajnú hliadku z dôvodu, že žalobca sa jej vyhrážal a prenasledoval ju v dome. Okrem toho dodala, že žalobca si hospitalizáciu na psychiatrickom oddelení vybavil dobrovoľne a zámerne dopredu . Žalobca si zámerne nenahlásil nový trvalý pobyt, pretože mu to vyhovuje kvôli súdnym sporom. Poukázala na to, že rodinný dom jej rodičia darovali ešte ako maloletej, voči žalobcovi sa správala slušne, vážila si ho, snažila sa mu pomôcť, aj keď bol chorý. Žalobca si uvedené skutočnosti uvedené v návrhu na nariadenie predbežného opatrenia zámerne vymyslel, aby dosiahol nariadenie predbežného opatrenia. Okrem toho na Okresnom súde Nitra sú vedené pod sp. zn . 16C/73/2015 a 16C/74/2015 konania, predmetom ktorého je návrh žalobcu voči nej a matke pre psychické týranie žalobcu. Záverom dodala, že si nevie predstaviť spoločné spoluzitie so žalobcom v spoločnej domácnosti.

Žalobca v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhol uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdiť. Uviedol, že býval v suteréne rodinného domu a žalovaná bývala s matkou na horných dvoch poschodiach. Je nemožné, aby znepríjemňoval život žalovanej, ktorá býva na treťom poschodí, keďže ako osoba s ťažkým zdravotným postihnutím by musel vynaložiť značné úsilie, aby vyšiel na tretie poschodie. Vyjadrenia žalovanej považoval za účelové a nepodložené. Prispieval na náklady spojené s užívanom rodinného domu, cca sumu 15.000 eur, ktorá suma bola dedičstvom po jeho otcovi, poskytol matke žalovanej do januára 2015 , kedy bol deložovaný z rodinného domu. K vyhroteniu situácie dňa 05.10.2014 došlo v dôsledku toho, že žalobca oznámil žalovanej na základe jej odpovede k jeho výzve na vrátenie 50% daru, že ide podať návrh na súd. Záverom dodal, že nevlastní žiadnu nehnuteľnosť a preto si nemá kde nahlásiť trvalý pobyt , pretože všetky nehnuteľnosti vlastní matka žalovanej a to 3 rodinné domy v D. V., rodinný dom v W. K. a 1izbový byt vo M.. Napriek tomu, že informoval žalovanú o svojom zdravotnom stave a blížiacich sa operáciách a prosil ju o poskytnutie ubytovania na čas rekonvalescencie, žalovaná nereagovala a naďalej zdržuje aj jeho osobné veci a hmotný majetok.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 OSP) viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 OSP) a viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvého stupňa (§ 213 ods. 1 OSP) prejednal vec podľa § 214 ods. 2 OSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania a po prejednaní veci dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné a napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa je podľa § 219 ods. 1 OSP potrebné ako vecne správne potvrdiť.

Predmetom konania je návrh žalobcu na nariadenie predbežného opatrenia po začatí konania vo veci samej.

Podľa § 102 ods. 1 OSP veta prvá ak treba po začatí konania dočasne upraviť pomery účastníkov alebo zabezpečiť dôkaz, pretože jeho obava, že neskôr ho nebude možné vykonať alebo len s veľkými ťažkosťami, súd na návrh neodkladne nariadi predbežné opatrenie alebo zabezpečí dôkaz.

Podľa § 75 ods. 1 OSP predbežné opatrenie nariadi súd na návrh. Návrh nie je potrebný, ak ide o predbežné opatrenie na konanie, ktoré môže súd začať i bez návrhu.

Podľa § 76 ods. 1 písm. f) OSP predbežným opatrením môže súd uložiť účastníkovi, najmä aby niečo vykonal, niečo sa zdržal alebo niečo znášal.

Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že definitívna ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov je poskytnutá v konaní vo veci samej, ktorým sa spravidla konanie končí. V určitých prípadoch je nevyhnutné poskytnúť týmto právam, resp. právom chránených záujmov, ochranu pred začatím samotného konania alebo v čase počas rozhodovania vo veci. Uvedenému účelu slúži predbežné opatrenie, ktoré možno charakterizovať ako dočasné opatrenie súdu, poskytujúce ochranu ohrozeným či porušeným právnym pomerom účastníkov dovtedy, kým títo nepodajú návrh na začatie konania, resp. kým súd svojím meritórnym rozhodnutím neposkytne ochranu definitívnu. I keď rozhodnutie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia nie je rozhodnutím vo veci samej, má pre osoby dotknuté týmto súdnym rozhodnutím záväzný dôsledky.

Aby súd mohol vyhovieť návrhu na vydanie predbežného opatrenia, musí navrhovateľ osvedčiť aspoň základné skutočnosti umožňujúce prijať záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť

ochrana, ako aj nebezpečenstvo hroziacej ujmy. Okrem toho, navrhované predbežné opatrenie by malo byť primerané zabezpečovaniu nároku a musí byť prípustné. Predbežné rozhodnutie musí mať vzťah k právnemu vzťahu, ktorý je alebo bude predmetom konania vo veci samej. Jeho účelom je dočasná úprava pomerov účastníkov a podmienkou pre jeho vydanie je osvedčenie, že bez okamžitej úpravy právnych pomerov by bolo právo účastníka ohrozené. Z charakteru predbežného opatrenia vyplýva, že pred jeho nariadením nemusí súd zistiť všetky skutočnosti, ktoré sú potrebné pre vydanie konečného rozhodnutia. Osvedčovanie na rozdiel od dokazovania znamená, že súd prostredníctvom označených dôkazov zisťuje najvýznamnejšie skutočnosti dôležité pre rozhodnutie. Dôkazné bremeno spočíva výlučne na navrhovateľovi predbežného opatrenia a jeho návrh by mal obsahovať všetky náležitosti umožňujúce jeho meritórne vybavenie. Predbežné opatrenie však nemožno vydať iba na základe tvrdení navrhovateľa bez osvedčenia aspoň základných skutočností umožňujúcich prijať záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť dočasná ochrana a bez osvedčenia nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy.

Občiansky súdny poriadok upravuje dva zákonné dôvody pre vydanie predbežného opatrenia, a to z dôvodu potreby dočasnej úpravy pomerov účastníkov a z dôvodu obavy, že by výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený. Už v návrhu na vydanie predbežného opatrenia musí byť zrejmé, z akého dôvodu má byť vlastne predbežné opatrenie nariadené, či týmto dôvodom má byť potreba dočasnej úpravy pomerov alebo obava, že by výkon súdneho rozhodnutia (v prípade úspechu v konaní vo veci samej) bol ohrozený. Ak žalobca odôvodňuje predbežné opatrenie potrebou dočasnej úpravy pomerov (ako aj v tomto prípade), musí mať právny záujem na predbežnom opatrení, t. j. musí osvedčiť potrebu dočasnej úpravy pomerov. Existencia a potreba právneho záujmu sa má prejavovať predovšetkým v skúmaní procesných predpokladov opodstatnenosti takéhoto rozhodnutia súdu. Nariadenie predbežného opatrenia je prípustné a opodstatnené vtedy, ak sa tvrdí a osvedčí, že sú tu právne vzťahy medzi účastníkmi, že tieto právne vzťahy vyžadujú dočasnú úpravu, že dočasná úprava je potrebná, že sa v právnych vzťahoch medzi účastníkmi nevytvorí nenávratný stav a že sa neprimeraným spôsobom nezasahuje do právnych vzťahov medzi účastníkmi.

Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca sa žalobou, po pripustení zmeny petitu uznesením zo dňa 22.03.2016 č.k. 8C/76/2014-133 domáhal určenia, že je podielovým spoluvlastníkom nehnuteľností zapísaných v LV č. XXX pre kat.úz. M., okres Nitra, obec N., ako parc. č. 8/20, zastavané plochy a nádvoria o výmere 800m², parc.č. 8/23, zastavané plochy a nádvoria o výmere 160m² a stavba na parc.č. 8/23, rodinný dom súpisné č. XXX v rozsahu 1. Návrh odôvodnil tým, že býva v dome, ktorého vlastníkom je žalovaná, ktorý jej aj spolu s bývalou manželkou darovali darovacou zmluvou zo dňa 14.08.2001. Uvedol, že výzvou zo dňa 26.08.2014 žiadal žalovanú o vrátenie daru v rozsahu je spoluvlastníckeho podielu, t.j. v 1 pre hrubé porušenie dobrých mravov. Poukázal na to, že žalovaná mu dňa 27.11.2014 zrušila trvalý pobyt, vymenila zámky na rodinnom dome, a vyhrážala sa mu, v dôsledku čoho sa psychicky zrútil a bol od 21.01.2015 hospitalizovaný na psychiatrickom oddelení v nemocnici.

Po začatí konania podaním zo dňa 29.03.2016 žalobca navrhol nariadiť predbežné opatrenie, ktorým by súd uložil žalovanej strpieť právo žalobcu na bezplatné bývanie a užívanie nehnuteľností zapísaných v LV č. XXX pre kat.úz. M. Q., okres N., obec N., ako parc. č. 8/20, zastavané plochy a nádvoria o výmere 800m², parc.č. 8/23, zastavané plochy a nádvoria o výmere 160m² a stavba na parc.č. 8/23, rodinný dom súpisné č. XXX. Návrh na nariadenie predbežného opatrenia odôvodnil tým, že je ťažko zdravotne postihnutý, pričom žalovaná mu zrušila trvalý pobyt v rodinnom dome a dňa 21.1.2015 ho deložovala. Po vydelení sa do domu nedostal, nemá kde bývať, nemá strechu nad hlavou a je bezdomovec. V dôsledku psychickej tiaže spôsobenej konaním žalovanej a jej matky je pacientom psychiatrie. Z uvedených dôvodov považoval za potrebné dočasne upraviť pomery a poskytnúť mu ochranu a zabrániť tak nepriaznivým následkom vzniknutým v dôsledku konania žalovanej.

V prejednávanej veci sa teda žalobca domáha nariadenia predbežného opatrenia z dôvodu potreby dočasnej úpravy pomerov účastníkov až do právoplatného rozhodnutia vo veci samej, v ktorej sa ako predbežná otázka, či boli naplnené zákonné podmienky pre vrátenie daru v rozsahu spoluvlastníckeho podielu žalobcu, ktorú otázku súd pri rozhodovaní o predbežnom opatrení nie je oprávnený riešiť.

Zmyslom predbežného opatrenia je dočasná úprava pomerov účastníkov konania, pričom musí byť poskytnutá ochrana tomu, kto o vydanie predbežného opatrenia žiada, ako aj tomu, voči ktorému predbežné opatrenie smeruje. Ochrana toho, proti komu má navrhované predbežné opatrenie smerovať,

však nemôže dosiahnuť takej intenzity, aby prakticky znemožňovala ochranu oprávnených záujmov druhej strany. Ide pritom o dočasné opatrenie, ktorého trvanie je obmedzené a ktoré môže byť na návrh zrušené. Predbežným opatrením nie je prejudikovaný konečný výsledok sporu, ale ide o prostriedok, ktorým sa zabezpečuje, aby konečné rozhodnutie mohlo mať vôbec reálny význam. Vyžaduje sa, aby žalobca osvedčil súdu základné skutočnosti, teda sám nárok a osvedčil aj pravdepodobnosť možného ohrozenia výkonu rozhodnutia. Samotný nárok nemusí byť teda preukázaný nepochybne. Súd je preto tieto okolnosti v rámci konania o nariadení predbežného opatrenia povinný zvážiť a rozhodnúť, pričom však pri rozhodovaní o predbežnom opatrení súd nie je povinný vykonávať dokazovanie ani výsluchom účastníkov. Musí vychádzať zo skutočností, preukázaných alebo osvedčených žalobcom. Pri osvedčovaní nároku nie je potrebné dbať na formálne požiadavky, inak platné pre dokazovanie, vrátane požiadavky, aby sa druhá strana sporu mohla vyjadriť k obsahu listín, ovplyvňujúcich úsudok súdu o splnení predpokladov pre nariadenie predbežného opatrenia (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 13. decembra 2012, sp. zn. 5 Obdo 33/2012).

Rozhodovanie a rozhodnutie o návrhu na predbežné opatrenie možno predovšetkým považovať za súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (II. ÚS 222/04, II. ÚS 37/00, II. ÚS 46/00). Predpokladom pre záver o porušení základných práv a slobôd je však také porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstrániteľné činnosťou všeobecného súdu pred začatím konania alebo v konaní o veci samej (§ 74 a nasl. a § 102 OSP), resp. ktoré nemožno napraviť procesnými prostriedkami, ktoré sú obsiahnuté v Občianskom súdnom poriadku v spojitosti s predbežnými opatreniami. Nariadenie predbežného opatrenia podľa názoru ústavného súdu nevyklučuje, aby všeobecný súd poskytol v konečnom dôsledku ochranu právam, ktorých porušenie sa namieťa. Účastník konania je zároveň tiež oprávnený navrhnúť (domáhať sa) zrušenie predbežného opatrenia, ak podľa jeho názoru pominuli alebo vôbec neexistovali dôvody jeho nariadenia. Táto možnosť vyplýva priamo zo zákona [§ 77 ods. 2 OSP (I. ÚS 148/03, I. ÚS 102/05, II. ÚS 159/09)] (Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 10. 11. 2011, č. k. IV. ÚS 488/2011-18).

Pre oblasť občianskoprávných a ďalších vzťahov, do ktorých vstupujú fyzické a právnické osoby, právny poriadok poskytuje predovšetkým súdnu ochranu práv a oprávnených záujmov; až na celkom výnimočné situácie, neumožňuje svojpomocné realizovanie práva, a to ani v tom prípade, ak je právo oprávnenej osoby celkom nesporné. Spôsob, ako sa domôcť spravodlivej ochrany práv a oprávnených záujmov v uvedených vzťahoch, upravujú ustanovenia OSP, ktorý je najvšeobecnejším predpisom upravujúcim občianskoprávne vzťahy. Práve v situácii, keď nie je zjavné, kedy bude sporný vzťah účastníkov vyriešený konečným rozhodnutím súdu, je potreba dočasnej úpravy pomerov účastníkov, spravidla, najnaliehavejšia.

K charakteru predbežného opatrenia okrem iného patrí aj jeho dočasnosť, pričom zásah do práv dotknutého účastníka musí byť primeraný žalobcom osvedčenému porušeniu jeho práv a právom chránených záujmov, rovnako musí byť primeraná aj eventuálna ujma, ktorá vznikla dotknutému účastníkovi.

Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvého stupňa správne posúdil návrh na nariadenie predbežného opatrenia v zmysle splnenia zákonných podmienok pre jeho vydanie, pretože žalobca osvedčil potrebu dočasnej úpravy pomerov účastníkov konania. Návrh na vydanie predbežného opatrenia zdôvodnil tým, že žalovaná mu neumožňuje bývať v rodinnom dome, ktorý spolu s jeho bývalou manželkou daroval žalovanej a kde býval až do 21.01.2015, kedy mu bol odopretý vstup do rodinného domu a ešte predtým dňa 27.11.2014 mu bol žalovanou zrušený trvalý pobyt. Žalobca vyzval žalovanú na vrátenie daru v rozsahu jeho podielu z dôvodu, že žalovaná svojím konaním hrubo porušuje dobré mravy, prestala sa s ním rozprávať, pohŕda ním, nezaujíma sa o jeho zdravotný stav, neposkytla mu pomoc v chorobe, vymenila zámky na rodinnom dome a niekoľkokrát ho nechala vymknutého, vyhrážala sa zrušením trvalého pobytu a aj to zrealizovala, zadržíava jeho písomnosti, osobné veci, zdravotné pomôcky a finančné prostriedky. Žalobca v konaní osvedčil skutočnosť, že žalovanej daroval spornú nehnuteľnosť a osvedčil aj to, že písomne vyzval žalovanú na vrátenie daru. Zároveň odvolací súd vychádzal z toho, že v konaní neboli aspoň osvedčené tvrdenia žalovanej v tom, že žalobca má možnosť bývať v inej nehnuteľnosti a tiež v tom, že správanie žalobcu žalovanú ohrozuje. Odvolací súd tiež zohľadnil skutočnosť, že žalobca sa dobrovoľne z nehnuteľnosti neodšťahoval a túto užíval ako svoje trvalé bývanie. Keďže žalobca nemá primeraným spôsobom vyriešenú bytovú otázku je aj podľa názoru odvolacieho súdu potrebné až do ukončenia tohto sporu umožniť žalobcovi bývanie a užívanie

nehnutelností zapísaných v LV č. XXX pre kat.úz. M. s tým, že žalovaná je povinná tento dočasný stav strpieť. Ohľadne námietok žalovanej v odvolaní, odvolací súd dodáva, že tieto budú predmetom dokazovania vo veci samej, v rámci ktorého sa bude riešiť otázka týkajúca sa toho, či žalovaná svojím správaním hrubo porušila dobré mravy a teda či sú splnené zákonné podmienky na vrátenie daru.

Vzhľadom na uvedené, odvolací súd napadnuté uznesenie ako vecne správne podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil.

O trovách predbežného opatrenia rozhodne súd v rámci rozhodnutia o trovách konania vo veci samej (§ 145 OSP).

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.